

Tabel 2: Financieel resultaat in guldens per mestvarkensplaats per jaar

	droogvoer	brijvoer
effect classificatie	-	+ f 3,33
effect voederconversie	+ f 9,28	-
effect uitval	-	+ f 15,41
effect huisvestingskosten	+ f 3,65	-
financieel voordeel t.o.v. droogvoeding (incl. uitval)	-	+ f 5,81
financieel voordeel t.o.v. brijvoeding (excl. uitval)	+ f 9,60	-

economische berekening staan weergegeven in tabel 2.

Uit de tabel blijkt dat automatische brijvoeding bij het doorberekenen van de uitval tot een financieel voordeel leidt van f 5,81 per mestvarkensplaats per jaar. Dit voordeel wordt vooral veroorzaakt door de hogere uitval in de droogvoergroep. Wordt de uitval niet meegenomen in de economische berekening, dan blijkt dat mechanische droogvoeding tot een financieel voordeel leidt van f 9,60 per mestvarkensplaats per jaar.

Praktische ervaringen

Tijdens het onderzoek zijn goede ervaringen opgedaan met het gebruik en het functioneren van de volautomatische brijvoerinstallatie.

Als voordelen van een volautomatische brijvoerinstallatie ten opzichte van automatisch voeren in de droogvoerbak kunnen worden genoemd:

- een snelle en gemakkelijke controle;
- arbeidsbesparing en arbeidsverlichting t.o.v. handmatig vullen van

droogvoerbakken;

- mogelijkheden ten aanzien van voertijden, voercurves en voersoorten.

Het werken met de computer vraagt, vooral in het begin, wel wat extra aandacht. Een goede controle en een goed inzicht zijn nodig om storingen te voorkomen of zelf te verhelpen.

Bij het voeren met een brijvoerinstallatie heeft kruimel de voorkeur boven korrels.

Als nadelen van een brijvoerinstallatie kunnen o.a. worden genoemd;

- hogere investeringskosten;
- grotere storingsgevoeligheid van de brijvoerinstallatie;
- hogere kosten voor onderhoud.

Conclusie

Zowel met het driemaal daags brij verstrekken op een hoog voerniveau met behulp van de brijvoerinstallatie als met het onbeperkt voeren via de droogvoerbak kunnen goede technische resultaten worden behaald. Een brijvoerinstallatie vergt wel hogere investeringskosten. Bij de uiteindelijke beslissing om wel of niet een brijvoerinstallatie aan te schaffen zal ook de bedrijfsgrootte een belangrijke rol spelen.

INVESTERINGSBESLISSINGEN: HOE MAAK IK EEN ECONOMISCHE BEOORDELING

ir. G.B.C. Backus,
Hoofd Afdeling
Economie
Proefstation voor de
Varkenshouderij
te Rosmalen

Voor het voortbestaan van het bedrijf is het noodzakelijk dat U regelmatig nadenkt over de gang van zaken in Uw bedrijf. Kunt U de uitval nog verder terugdringen? Is het aantal verliesdagen nog omlaag te brengen? Kan de groei per dier per dag nog verder omhoog? Het antwoord op dit soort vragen is bijna altijd ja. Heel vaak houdt dit maatregelen

in, in de zin van verbouw van stallen. Het probleem hierbij zit hem in het gezegde "voor wat hoort wat". De opbrengsten kunnen bijna altijd omhoog. Het gaat er echter om hoeveel tijd en vooral hoeveel geld U dat kost. Dit artikel gaat over investeringsbeslissingen en de manier waarop het economische voordeel dan wel nadeel kan worden berekend.

Hoe gegevens gebruiken?

Bedrijven worden aangepast om beter te functioneren. Deze verbetering is het gemakkelijkst te bereiken door datgene te veranderen wat niet goed gebeurt, of door datgene te verbouwen wat verouderd is. Om uit te vinden wat U zou moeten aanpakken kunt U het beste uitgaan van de technische resultaten van Uw eigen bedrijf over een wat langere periode. Die technische resultaten zijn bijvoorbeeld het gemiddeld aantal levend geboren biggen per worp, het uitvalsperscentage, de gemiddelde groei per dier per dag en de voederconversie. Bekijk dan niet alleen een kwartaal, maar de cijfers van een of meerdere jaren. Deze resultaten moet U vergelijken met die van andere gelijksoortige bedrijven. Met gelijksoortige bedrijven bedoelen we dan: ongeveer dezelfde bedrijfsgrootte, bedrijfsopzet en werkwijze.

Meestal zijn de resultaten van andere gelijksoortige bedrijven niet beschikbaar. U kunt dan onder andere de gemiddelde resultaten van TEA-bedrijven in uw regio nemen. Weet U niet wat deze resultaten zijn? Vraag dan Uw voorlichter om U behulpzaam te zijn.

Belangrijk is de vraag van welke gegevens we uit moeten gaan om te kijken wat veranderd moet worden. Algemeen kunnen we stellen dat het handig is "van voor naar achter" te werken. Dat wil zeggen: beginnen bij het inkomen, dan het bedrijfssaldo en dan het saldo per dier. Een onvoldoende saldo per dier kunt U uitsplitsen tot onvoldoende technische kengetallen of lage prijzen. Daarbij moet U er rekening mee houden dat prijzen niet alleen een verband hebben met de regio waarin U woont en Uw onderhandelingsactiviteiten, maar ook met technische kengetallen. Denk bijvoorbeeld aan de vleesprijs. De prijs is gunstiger naarmate U een betere onderhandelingspositie benut, maar ook naarmate het vleespercentage toeneemt.

Investeringsbeslissingen

Als U bij het analyseren van de gegevens concludeert dat Uw technische resultaten voor verbetering vatbaar zijn, dan kan dat liggen aan verouderde stallen of aan een verkeerde bedrijfsvoering. Durf Uw eigen handelen kritisch te beoordelen en leg niet direct de oorzaak bij de verouderde stalrichting of stalindeling. Als de uiteindelijke conclusie toch is dat de oorzaak bij de stallen ligt, moet U gaan beslissen over de wijze waarop de bedrijfsopzet moet worden aangepast. We praten dan over zogenaamde investeringsbeslissingen. De uitvoering van zo'n beslissing legt de bedrijfsopzet voor langere tijd vast en kan meestal niet teruggedraaid worden zonder aanmerkelijke kosten te maken.

Economische beoordeling

Om te weten wat het economische voordeel van een bedrijfsaanpassing is, moet U zich afvragen wat het oplevert en wat het kost. Hierbij kan het in dit artikel opgenomen schema U helpen. Het schemagaat ervan uit dat er tegelijkertijd een verandering van het aantal dierplaatsen kan optreden. Daarnaast gaan we er van uit dat er bij de verlaging van het aantal dierplaatsen toch een verhoging van de opbrengst kan plaatsvinden door betere technische resultaten.

Het is handig om bij het berekenen van het economische effect van een bedrijfsaanpassing onderscheid te maken tussen enerzijds kosten van arbeid en kapitaal (investeringskosten) en anderzijds variabele kosten (voer, aankoop biggen enz.). Het saldo is gelijk aan de opbrengst minus de variabele kosten.

Het economische voordeel van een investering is nu als volgt te berekenen: Neem de geschatte verbetering (door die investering) van het saldo en trek daar de jaarkosten van de investering van af.

Als een investering leidt tot een veranderde arbeidsbehoefte, moet ook de verandering in arbeidskosten worden meegenomen. De prijs die U zelf voor een uur eigen arbeid in rekening brengt, hangt onder andere af van de beschikbaarheid van eigen arbeid. Arbeidsbesparende investeringen zijn minder interessant als U geen behoefte aan arbeidsbesparing hebt.

Het omrekenen van de uitgaven voor

investeringen naar jaarkosten gebeurt als volgt: Schat eerst hoe lang de aanpassingsinvestering meegaat. Deel dan het investeringsbedrag door het aantal jaren. U krijgt dan het afschrijvingsbedrag. Daarnaast moet U rentekosten berekenen voor het vermogen dat U bij de aanpassing in het bedrijf hebt geïnvesteerd. Voor het gemak wordt de (gemiddelde) rente berekend over de helft van het geïnvesteerde bedrag en niet de rente over het hele bedrag. Tot slot moet U de jaarlijkse onderhoudskosten van de investering bepalen. Meestal wordt hiervoor één procent van het geïnvesteerde bedrag gerekend.

Afschrijvingen, rentekosten en onderhoudskosten vormen samen de jaarkosten van de investering.

Slot

Dit artikel is gebaseerd op Proefverslag P 1.13, getiteld "Methode voor een economische beoordeling van bedrijfsaanpassingen in de varkenshouderij". Het bepalen of een bedrijfsaanpassing economisch voordeel oplevert is moeilijk. Door goed gebruik te maken van gegevens uit het verleden en door daarbij de goede rekenmethode te hanteren, hebt U in ieder geval een redelijke basis om te beslissen. Een economische berekening alleen is niet zaligmakend. Hou ook rekening met zaken als bereidheid om risico's te nemen, leeftijd en opvolgingssituatie, arbeidsomstandigheden, regio, de bedrijfssituatie, de hoeveelheid eigen vermogen enz.

Persoonlijke omstandigheden zijn minstens zo belangrijk als een berekend economisch voordeel.

Zeugenhouderij

Schemavor voor het berekenen van het economisch voordeel van een arbeidsbesparende extra investering die ook leidt tot meer biggen.

* extra opbrengsten (aantal x berekende prijs)	* afschrijving plus onderhoud over de extra investering
* plus of min de verandering in variabele kosten, bijv: aankopen diermateriaal voerkosten dierenartskosten	* plus extra rentekosten grond en gebouwen * minus de vermindering in arbeidskosten

Verandering in het saldo van opbrengsten minus variabele kosten per bedrijf	Verandering in het totaal van arbeids- en investeringskosten per bedrijf
---	--

* verschil *

Bedrijfseconomisch voordeel of nadeel

Mestvarkenshouderij

Schemavor voor het berekenen van het economisch voordeel van een arbeidsbesparende extra investering die ook leidt tot een hogere groei per dier per dag.

* extra opbrengsten (kilo's x berekende prijs)	* afschrijving plus onderhoud over de extra investering
* plus of min de verandering in variabele kosten, bijv: voerkosten stookkosten biggenkosten	* plus extra rentekosten grond en gebouwen * minus de vermindering in arbeidskosten

Verandering in het saldo van opbrengsten minus variabele kosten per bedrijf	Verandering in het totaal van arbeids- en investeringskosten per bedrijf
---	--

* verschil *

Bedrijfseconomisch voordeel of nadeel